

συνεννοήσεως. Τὴν συνεννόησιν ταύτην διαφωτίζει ἡ τότε ἐκδοθεῖσα Ἰωνιά, τὴν ὁποίαν ἡ Εὐδοκία πέμπει πρὸς τὸν ἡρωϊκὸν τῆς σύζυγον ἐν ᾧ ἀκριβῶς χρόνῳ οὗτος διεπραγματεύετο πρὸς τὸν Πέρσῃ τὴν μυστικὴν συνεννόησιν. Τὸ ἔργον τοῦτο προωρισμένον ἵνα εἰσαχθῆ εἰς τὰ τότε ἀπανταχοῦ τοῦ κράτους ἰδρυθέντα σχολεῖα εἶνε καθαρὸς ἐθνικὸς κώδιξ. Οὔτε χριστιανοὶ οὔτε Ρωμαῖοι λόγιοι ἐν αὐτῷ μνημονεύονται, τὴν δὲ χριστιανικὴν θρησκείαν ἀντικαθιστᾷ ἡ ἑλληνικὴ μυθολογία. Τὸ κράτος ἀποκαλεῖται πρῶτον ἤδη Ἑλλάς, ἡ δὲ Κωνσταντινούπολις «πάντα τρόπον ἐζηλωμένη τὰς πάλαι Ἀθήνας, ὧν τὸ χεῖλος οὐρανόμηκες». «ἄρξομαι δέ, λέγει ἡ Εὐδοκία, ἀπὸ τοῦ μύθου τῆς Ἀθηναῖς, ἐπεὶ καὶ ἔφορος σοφίας, ὡς οἱ πάλαι τροπικώτερον ἐφιλοσόφησαν.» Τοιαῦται φράσεις ἐν στόματι χριστιανῆς βασιλίδος εἶνε γεγονότα πρωτάκουστα ἐν τῇ βυζαντινῇ ἱστορίᾳ, καὶ ἀποδεικνύουσιν ὅτι ὁ ἔχθρὸς τοῦ χριστιανισμοῦ κατέλαβε πλέον καὶ τὰ βασίλεια καὶ τὰς καρδίας τῶν γυναικῶν, καὶ ὅτι ἂν δὲν ἐπήρχετο ἡ φοβερά χεῖρ τοῦ Ἀλεξίου Κομνηνοῦ καὶ ἡ ὑπ' αὐτοῦ προκληθεῖσα ἐπέμβασις τῶν Σταυροφόρων, ἡ Ἑλληνικὴ Ἀνατολὴ θὰ ἠλλοιοῦτο.

(Ἐπεταὶ συνέχεια).

Δ.

Ο ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ

Μυθιστορία Ἰουλίου Κλαρετῆ.—Μετάφρασις Χ. Α.

Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον φύλλον

Β'.

Ἦτο γνωστόν, πολὺ γνωστόν εἰς ὅλους καὶ πρὸ πολλοῦ ὅτι ὁ κ. Μεδερίκος Σαρβέ, βουλευτῆς τοῦ νομοῦ Σηκουάνα καὶ Μάρνης, ἤθελε νὰ γείνη γερουσιαστής. Ἡ Γερουσία μὲ τὰς ἡρεμωτέρας συζητήσεις τῆς καὶ μὲ τὴν εἰρηνικωτέραν ἀτμόσφαιράν τῆς ἤρμοζε κάλλιον εἰς τὴν ἰδιοσυγκρασίαν καὶ τὴν ἡλικίαν του παρὰ ἡ Βουλὴ ὅπου ἐκάστοτε ἔπνεεν ἄνεμος θυελλώδης ταρασσῶν τὰ νεῦρα τοῦ βουλευτοῦ. Ὁ κ. Σαρβέ δὲν ἦτο πολὺ γέρον· μόλις εἶχεν ὑπερβῆ τὸ πεντηκοστὸν ἔτος· ἀλλ' ἐπόθει διακαῶς τὴν ἀνάπαυσιν. Ἦτο εἰρηνικὸς τὸν χαρακτῆρα ὁ ἀγαθὸς ἐκεῖνος ἀνὴρ, ὅστις ἐκ συμπτώσεως, ἐκ φιλοδοξίας, ἐκ πεποιθήσεως ἴσως κατῆλθεν εἰς τὴν πολιτικὴν, ἀφοῦ ἐσχημάτισε καλὴν περιουσίαν. Ἐν Γαλλίᾳ ἡ πολιτικὴ εἶνε ἡ ἐνασχόλησις τῶν μὴ δυναμένων πλέον τι νὰ πράξωσιν, ὅσῃς δὲν εἶναι ἡγυμναστικὴ κυλινδῆθρα τῶν νέων, ὅσοι οὐδὲν εἰσέτι ἐπραξαν. Δῆμαρχος τοῦ ἑαυτοῦ δήμου κατὰ τὸ 1870 τὴν 4 Σεπτεμβρίου, ὑποψήφιος ἀτυχῆσας κατὰ

τὰς ἐκλογὰς τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ 1871 ὁ κ. Σαρβέ τότε ἰδιοκτῆτης πολλῶν σημαντικῶν πλινθοποιεῖων ἠσθάνθη αἰφνης τὴν εὐδαιμονίαν του τιτρωσκομένην, τὴν εὐημερίαν του καταρρέουσιν διότι αὐτός, ὁ ἔμπορος, δὲν ἠδύνατο νὰ ἐγκαταλίπη τὸν εὐδαιμονοῦντα ἐμπορικὸν του οἶκον καὶ νὰ μεταβῆ ὅπως ἐδρεῦη εἰς Βερσαλίας. Ἡ ἀπλοικὴ χαρὰ τοῦ νὰ ἴδῃ τὸ ὄνομά ἀναγραφόμενον ἐπὶ ἐκλογικῶν προγράμματος τὸν ἐμέθυσεν ὀλοτελῶς. Πρὸ ἕξ μηνῶν οὐδαμῶς ἐσκέπτετο νὰ διαδραματίσῃ πρόσωπον ἐν τῷ πολιτικῷ σταδίῳ· ἡσχολεῖτο περιτὰ ἡμερομίσθια τῶν ἐργατῶν καὶ περὶ τὸ σύνολον τῶν ἀπογραφῶν τῶν βιβλίων του. Νῦν τὸ ἄλλογος του ἐπὶ τῷ ὅτι δὲν ἐξελέγη τοιαύτην τινα προϋξένη αὐτῷ ὀδύνην, ὥστε ἡ χρεωκοπία τοῦ καταστήματός του δὲν ἤθελε λυπήσει αὐτὸν περισσότερο.

Ὁ Μεδερίκος Σαρβέ ἐντούτοις δὲν ἐδικαιούτο νὰ μεμφιμοιρῆ διὰ τὴν τύχην του. Μονογενὴς υἱὸς καὶ ἐκατομμυριοῦχος ἐν ἡλικίᾳ τριάκοντα ἐτῶν, ἀφοῦ ἐσπούδασε τὰ νομικὰ ὅπως ὅλοι καὶ ἐδικηγόρησεν ἐπὶ τινα χρόνον, ἀφοῦ ἐταξείδευσεν ἐπὶ πολὺ καὶ ἐγέυσαστο τοῦ παρισινοῦ βίου ἀπεφάσισε νὰ διαδεχθῆ τὸν πατέρα του, ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τοῦ πλινθοποιείου τοῦ Νερμῶν καὶ ἐνυμφεύθη νεαρὰν γυναῖκα, ἣν ἠγάπα ὅχι μὲ πολὺν ἐνθουσιασμόν, ἀλλ' ἐξ ὅλης καρδίας καὶ ἤτις ἀπέθανε μετὰ τινα ἔτη πρῶτον καὶ γαληνίου συμβιώσεως «ἀνευ συννέφων ἄλλα καὶ ἀνευ καυστικοῦ ἡλίου» ὡς ἐσκέπτετο ὁ Μεδερίκος.

Ἄν ἤθελεν, εἶχε καιρὸν ἀκόμη νὰ αἰσθανθῆ τὸ καῦμα τοῦ ἡλίου αὐτοῦ. Τὸ 1870 ὁ Σαρβέ εἰσῆρχετο εἰς τὸ τεσσαρακοστὸν τέταρτον τῆς ἡλικίας του, τὸ φυσικώτερον δὲ ἦτο νὰ ἐξακολουθήσῃ διακύνων τὸν ἀρχῆθεν κεχαραγμένον ἤρεμον βίον του. Αὐτῇ ἡ ἰδία κυρία Σαρβέ εἶπεν αὐτῷ πολλάκις μὲ τὴν δρμήφυτον ἀγαθότητά τῆς καὶ μὲ τόνον ἠπιώτατον: «Ἄν ἀποθάνω, Μεδερίκε, νὰ νυμφευθῆς ἐκ νέου. Εἶσαι ἐπίτηδες πλασμένος διὰ νὰ εἶσαι ἔγγαμος, ἀγαπητέ μου Μεδερίκε!» Καὶ ὁ Μεδερίκος ἐσυλλογίζετο ἂν ἐνυπῆρχεν ὑπαινιγμὸς τις χλευαστικὸς ἐν τῇ συμβουλῇ ταύτῃ τῆς Στεφανίας. Ἄλλ' ὅχι· τὸ ἀξιαγάπητον ἐκεῖνο πλάσμα ἦτο ἀνίκανον πρὸς πᾶσαν εἰρωνεῖαν. Διατὶ τάχα ὅμως αὐτός ὁ Σαρβέ ἦτο πλασμένος ἐκ φύσεως νὰ ἦνε ἔγγαμος; Διατὶ νὰ μὴ ἔχῃ καὶ αὐτός ὅπως ἄλλοι τὸ μυθιστόρημά του, τὸ ἐρωτικὸν ἐκεῖνο μυθιστόρημα, τὸ ὁποῖον οὐδέποτε εἶχεν ἔστω καὶ ἀτελεστάτα δοκιμάσει; Εἶχε καὶ αὐτός νὰ διηγῆται ἄλλοτε ἀνέκδοτά τινα μικρά, διασκεδαστικά ἀλλὰ χυδαῖα, ὕστερον δὲ σιγηνάς τινας οἰκιακὰς χαριέσσας ἀλλ' ἀθροῦβους. Πλὴν τὸ

καθ' ἑαυτὸ μυθιστόρημα τοῦ πάθους, τὸ πυρετώδες, τὸ τρικυμιώδες καὶ πρωτότυπον οὐδέποτε συνέβη ἐν τῷ βίῳ του.

Ἡ σύμπτωσης δὲ ἠθέλησεν ὥστε τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ὁ Μεδερῖκος Σαρβὲ προέτεινεν ἑαυτῷ τὸ ἐρώτημα: «Δὲν δύναμαι ἄρα νὰ ἀγαπηθῶ χωρὶς νὰ νυμφευθῶ;» νὰ αἰσθανθῇ μετ' ἴσης ταυτοχρόνως σφοδρότητος τὸ πῆγμα διότι ἠττήθη κατὰ τὰς ἐκλογὰς τοῦ 71. Πλήρης μεταμόρφωσις ἐπετελέσθη τότε ἐν αὐτῷ. Ἡσθάνθη ἀηδῖαν πρὸς τὴν ἀργιλώδη γῆν καὶ τοὺς κλιβάνους καὶ περὶ ἐνὸς μόνον ἑμερίμνα, περὶ τοῦ πῶς νὰ ἐξαλείψῃ τὸ κατ' αὐτὸν «στίγμα τῆς ἡττης». Δὲν ἦτο φιλόδοξος, ἀλλ' ἦτο ἐμπεπλησμένος φιλαυτίας. Ὁ ἐπαρχιωτὴς ἐκεῖνος ὁ φέρων τὴν ἐπίχρωσιν τοῦ παρισινοῦ, ὁ ἐγκαρτερῶν οὐχ ἥττον πρὸ πολλοῦ ἐν τῷ ἐπαρχιακῷ βίῳ ὠνειροπόλει ἤδη τὸν παραχῶδη βίον τῶν Παρισίων, τὸν σάλον τῆς πολιτικῆς, τὰς τροποποιήσεις τῶν νομοσχεδίων, τὰς ἀγορεύσεις. Ἐξελήττετο— ἢ μᾶλλον εἰπεῖν προσεβάλλετο — ὡς αἰεὶ ἐλάλου πρὸς αὐτὸν περὶ τῶν πλίνθων του, τῶν διασήμεων σπερεῶν πλίνθων του, ἐφ' οἷς ὑπερφηανεύετο Σαρβὲ ὁ πατὴρ του, οἷτινες εἶχον βραβευθῆ εἰς πάσας τὰς ἐκθέσεις τοῦ κόσμου. Πλινθοποιοὶς αὐτός, ὁ Σαρβὲ; Δὲν ἐγίνωσκον τάχα ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς τὸ ὄνομά του θὰ συμπεριελαμβάνετο εἰς τὸν κατάλογον τῶν ὑποψηφίων τῶν μετριοπαθῶν δημοκρατικῶν καὶ ὅτι ἀπέτυχεν εἰς τὴν βουλευτικὴν ἐκλογὴν μόνον ἐξ 157 ψήφων;

Ἐνεκα τῶν 157 αὐτῶν ψήφων ὁ Μεδερῖκος Σαρβὲ διετέλει ἀκόμη ὢν «ὁ ἐγκριτος ἔμπορος τοῦ οἴκου *I. Π. Σαρβὲ καὶ υἱός, Σαρβὲ υἱός διάδοχος*» ὁ δὲ γείτων του ὁ εὐσαρκος Ζαβουγιέ, ἓνας *πολυλογᾶς*, ὡς τὸν ἀπεκάλει ὁ Μεδερῖκος, ἐγκαθιδρύετο εἰς τὴν ἐν Βερσαλλίαις ὀμήγυριν καὶ διέπρεπεν εἰς τὰς αἰθούσας τοῦ κυρίου Θιέρσου. Αἱ 157 ἐκεῖναι ψῆφοι ἐξῆπτον ὡς οἰνόπνευμα τὴν κεφαλὴν τοῦ Σαρβὲ καὶ τὸν καθίσταν θηριώδη. Ἄν ἤθελεν ἀποτύχει ἀπὸ τρισχιλίας, ἀπὸ δισχιλίας, ἀπὸ χιλίας μόνον ψήφους, θὰ ὑπετάσσετο ἐπὶ τέλους εἰς τὸ γενόμενον καὶ θὰ ἐπέστρεφεν εἰς τὰς πλίνθους του. Ἄλλ' ἀπὸ 157, ἀπὸ ἑκατὸν πενήκοντα ἑπτὰ μόνον! Ἄν ἤθελεν ἐξουδετερώσει τὰς διακοσίας ἢ τριακοσίας ψήφους τῶν μεθύσων, οὓς εἶχε μισθώσει ὁ Ζαβουγιέ τὴν τελευταίαν στιγμὴν, ὁ Σαρβὲ, βλέπετε, θὰ ἐξελέγετο!.. θὰ ἦτο βουλευτὴς ὁ Σαρβὲ! Θὰ ἔβλεπε τὸ ὄνομά του τυπωμένον εἰς τὴν *Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως*. Θὰ κατ' ἴκειεις Παρισίους, θὰ προσεκαλεῖτο εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κ. Θιέρσου καὶ θὰ ἔβλεπε, θὰ ἔβλεπεν ὀριστικῶς, ἂν ἦτο πλασμένος μόνον καὶ μόνον «διὰ νὰ εἶνε ἔγγαμος» ὡς εἶχεν εἶπει αὐτῷ ἄλλοτε ἡ Στεφανία.

Τὸ πῆσμά του ηὐξήθη ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε ὁ ἔμπορος ἀπεφάσισε νὰ πωλήσῃ τὰ πλινθοποιεῖα

τοῦ Νερμῶν εἰς ἑταιρίαν τινὰ καὶ ἐρρίφθη πλησίτιος εἰς τὴν πολιτικὴν. Προφανῶς ἀνὴρ κατέχων τοιαύτην κοινωνικὴν θέσιν καὶ τοιαύτην ἀτομικὴν δραστηριότητα δὲν ἠδύνατο νὰ μένη συντετριμμένος ὑπὸ τὸν γελοῖον ἐκεῖνον ἀριθμὸν τῶν ἐ-κα-τόν- πε-νήν-τα- ἐ-πτὰ ψήφων, τῆς ὑπεροχῆς τοῦ Ζαβουγιέ. Ἐτέθη λοιπὸν ἐπὶ τὸ ἔργον ὁ Σαρβὲ· ἐργάσθη ὡς βοῦς ἀροτῆρ εἰς τὸν ἐκλογικὸν ἀγρόν· ἔσπειρεν ὑποχρεώσεις καὶ ὑποσχέσεις, τοὺς κόκκους αὐτοὺς τῆς ψηφοφορίας καὶ μεθ' ἀγίας ὑπομονῆς φακίρου ἢ ὑποψήφιου διήλθεν ἡμέρας καὶ ἔτη ὀλόκληρα παρασκευάζων τὴν ἐπανάρθωσιν τῆς πρώτης ἡττης, ἣν ἡ ἰσχυρογνωμοσύνη του εἶχεν ἀποφασίσει νὰ ὑφάρπασῃ ἀπὸ τὸ πεπρωμένον.

Ὁ Μεδερῖκος Σαρβὲ δὲν ἐπρόκειτο πολὺ νὰ κοπιᾶσῃ ὅπως καταστῇ ὑποψήφιος εὐάρεστος παρὰ τοῖς σημαντικωτέροις τῶν ἐκλογέων. Ὁ πρῶν πλινθοποιὸς ἦτο ἀνὴρ εὐειδῆς μὲ πρόσωπον φιλομειδῆς, μὲ τὴν ῥίνα εὐθεῖαν ὡς ρωμαϊκῆς προτομῆς— ἧς ὅμως δὲν ἦτο γνήσιον τὸ ἀρχαῖον σχῆμα— μὲ τὸν πῶγωνα ἐξυρισμένον, μὲ τὰ χεῖλη πορφυρᾶ, μὲ παραγναθίδας καὶ μὲ τὸ κρανίον ἀρκετὰ ἀπεψιλωμένον. Εἶχε τὸ ἦθος ἀστοῦ εὐπόρου, ἐκέκτητο δὲ καὶ τὴν ἀξίεραστον ἐκείνην εὐσαρκίαν, ἣτις παρέχει κάποιαν ἀξιοπρέπειαν εἰς τοὺς ἀνδρας, τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς γαστροῦ. Πρὸς τοῦτοις εἶχε φωνὴν ὠραίαν, ἰσχυράν, διαυγῆ, τὸν λόγον δὲ εὐχερῆ καὶ χυδαῖον ὅστις εἶνε τρόπον τινὰ ὁ *λάγκρος* οἶνος τῆς εὐγλωττίας. Οἱ χωρικοὶ τοῦ νομοῦ Σηκουάνα καὶ Μάρνης δὲν τὸν εὕρισκον ὑπερήφανον, οἱ ἐργάται τὸν ἠνεύχοντο ἂν καὶ ἀστὸν διότι ἐκήρυσεν εὐχαρίστως ὅτι ὁ σοσιαλισμὸς εἶνε καλὸς κατ' ἀρχὴν— μόνον κατ' ἀρχὴν— οἱ δὲ ἀστοὶ συναίσθανόμενοι ὅτι ἀνήκεν εἰς τὰς τάξεις τῶν παρεδέχοντο ἑνίας τῶν κατ' αὐτοὺς τολμηρῶν ἰδεῶν του ἐπειδὴ ἐγίνωσκον ὅτι ἦτο πλούσιος καὶ εἰς τὸ ὕστερον ὕστερον ἐντόνως συντηρητικὸς. Ὁ ἀγαθὸς Σαρβὲ ἠδύνατο πολὺ εὐλόγως νὰ προσδοκᾷ ὅτι ἐμελλε ν' ἀνατρέψῃ μίαν ἡμέραν τὸν χονδρὸν Ζαβουγιέ. Τὸ ἀληθές ὅμως εἶνε ὅτι τὰ φυσικὰ καὶ ρητορικὰ του πλεονεκτήματα καὶ αἱ ἐγκάρδιαι χειραψίαι του ὀλίγον θὰ τὸν ἐχρησίμευον, ἂν δὲν εἶχεν ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν κυρίαν Ἐρβλαί. Ἐγίνωσκε καλῶς ὁ Μεδερῖκος Σαρβὲ τὶ ἐσήμαινεν ἡ κυρία Ἐρβλαί διὰ τὸ διαμέρισμα ὅπερ ἐπόθει ν' ἀντιπροσωπεύσῃ. Χήρα πολιτικῶν τινος κατὰ προσδοκίαν ἀνδρὸς, οὗτινος συνείχιζε τὰς παραδόσεις, θυγάτηρ δὲ ἀνδρὸς κοινοβουλευτικοῦ τῆς ἐποχῆς τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου, γενομένου ριζοσπάστου μετὰ τὸ 1848 ἡ κυρία Ἐρβλαί εὐεδεδεστάτη, ὡς ἔλεγον, καὶ πάντοτε νεάζουσα ἐφαίνετο ὅπως καὶ ὁ Αἰμύλιος Δυκάς ἐν καὶ μόνον ἔχουσα πάθος, τὴν πολιτικὴν. Ἦσχολεῖτο περὶ τὴν πολιτικὴν εἰς Παρισίους, ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς

κατὰ τὸν χειμῶνα ἡσχολεῖτο εἰς αὐτὴν ἐν τῇ ἐπαύλει τῆς εἰς τὰ περίχωρα τοῦ Μελέν κατὰ τὸ θέρος ἡσχολεῖτο πανταχοῦ καὶ πάντοτε. Καὶ εἰς τὰς περιπλοκάς ταύτας τοῦ ἄβακος τῆς πολιτικῆς ἐδαπάνα τὴν σφριγῶσαν δραστηριότητα πυρετώδους ιδιοσυγκρασίας, ἐξόχως νευρικής καὶ τὴν ὑπερεξημεμένη νοσημοσύνην τῆς.

Ἀπὸ λίαν τρυφερᾶς ἡλικίας ἡ Ἐρρικέτα Ριβάρ εἶχε ζήσει ἐντὸς τῆς εἰδικῆς ἐκείνης ἀτμοσφαιρας, ἐντὸς τοῦ ἰδιαιτέρου κόσμου ἐν ᾧ ἡ πτώσις τοῦ ὑπουργείου θεωρεῖται γεγονός σημαντικόν, συμφορὰ ἢ εὐδαιμονία ἀναλόγως πρὸς τὰς δοξασίας καὶ τοὺς καιροὺς. Εἶχεν ἀκούσει τὸν πατέρα τῆς λαλοῦντα μετὰ θέρμης περὶ ἐπερωτήσεων, περὶ πλαστῆς πλειοψηφίας, περὶ ἀνηθικῶν συμμαχιῶν. Εἶχε μόλις ἀπογαλακτισθῆ καὶ ἐγίνωσκεν ἤδη τί ἐσήμαινεν ἐπιτροπὴ κοινοβουλευτικὴ! Ἄντι δὲ νὰ αἰσθανθῆ ἀποστροφὴν καὶ φρίκην πρὸς τὴν ἰδιόζουσαν ταύτην μαγειρικὴν, ἧς ἔβλεπε τὰ καρυκεύματα ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς, ἀπεναντίας προσεκολλᾶτο μετ' ἐνθουσιασμοῦ εἰς τὴν τάξιν ἐκείνην, ἥτις κυρίως δὲ εἶνε τάξις, καὶ ἀφοῦ ἔσχεν ὡς πατέρα ἕνα γέροντα κοινοβουλευτικόν, ὠνειροπόλοι ν' ἀποκτήσῃ ὡς σύζυγον πολιτικόν ἄνδρα.

Ὁ κ. Ἐρβλαί, ὃν ἐνυμφεύθη ἡδύνατο, ἂν ἤθελε, νὰ ἐπιδοθῆ εἰς πᾶσαν φιλάρεσκον καὶ χαρίεσαν μετὰ τῆς πολιτικῆς ἀναστροφῆν. Ἦτοιμάζετο μάλιστα ν' ἀφειθῆ εἰς αὐτὴν ψυχῇ καὶ σώματι. Ἦτο πλουσιώτατος. Μέγας γεωκτῆμων, ἀγρονόμος πεπαλαιωμένος, δραστήριος τὸν χαρακτήρα καὶ συμπαθῆς τοὺς τρόπους ὁ σύζυγος τῆς Ἐρρικέτας ἂν ἤθελε ζήσει ἤθελε βεβαίως γείνει ὑπουργὸς τῇ ἐνεργείᾳ τῆς συζύγου του. Ἄλλ' ὁ Ἐρβλαί ἀπέθανε κατὰ τρόπον θλιβερώτατον καὶ λίαν πρόωρος. Τὸν μετεκόμισαν ἐσπέραντινὰ εἰς τὴν ἑπαυλὴν ἐπὶ φορείου, πεσόντα ἀπὸ τοῦ ἵππου του ἐντὸς τοῦ δάσους τοῦ Φονταϊνεβλώ. Κατὰ τὴν βραδείαν ἀγωνίαν τοῦ ἀτυχοῦς ἡ Ἐρρικέττα ἐδείχθη πλήρης ἐνεργείας καὶ κατατεθλιμμένη, μετ' ἀπελπισίας διαφιλονεικοῦσα πρὸς τὸν θάνατον τὸ ὄν τὸ κατὰ τὸ ἡμισυ συντετριμμένον, οὐτινὸς ἡ χεὶρ ἔσφιγγε τὴν ἰδικὴν τῆς, ἀλλὰ τὸ ὅποιον δὲν ἐλάλει πλέον... Μετ' ὀλίγον ἀπέμεινε μόνη ἐν ἡλικίᾳ τριάκοντα ἐτῶν θρηνοῦσα τὸν σύζυγον ὃν ἠγάπα πρὸ πάντων ὡς ζῶσαν ἐλπίδα, ὡς τὴν ἐνσάρκωσιν τῶν φιλοδόξων σκοπῶν τῆς.

Συνέβαινον ταῦτα κατὰ τὰς παραμονὰς τοῦ πολέμου. Διαρκούσης τῆς ἐποχῆς τῶν δοκιμασιῶν, ἡ Ἐρρικέττα ἀποκλεισθεῖσα ἐντὸς τῶν Παρισίων κατέβαλεν ἀτρύτους κόπους, ἐγένετο νοσοκόμος, ἔτρεχε παντοῦ ἐλησμώνησε τὴν πολιτικὴν καὶ ἡσυχολήθη μόνον περὶ τῶν τραυματιῶν, εἶτα ἐπιστασῶν τῶν ἐκλογῶν ἐπανῆλ-

θεν εἰς τὴν ἐν Σηκουάνα καὶ Μάρνη ἑπαυλὴν τῆς καὶ μετὰ πάσης ἀφελείας καὶ φυσικότητος, ὡς νὰ ἔζη ἀκόμη ὁ Ἐρβλαί καὶ νὰ ἐνήργει ὑπὲρ αὐτοῦ, ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τῆς κοινῆς γνώμης. Ὑπεστήριζε τὴν ὑποψηφιότητα τοῦ Ζαβουγιέ μόνον καὶ μόνον διότι ὁ Ζαβουγιέ εἶχεν ἄλλοτε σχετισθῆ μετὰ τοῦ Ἐρβλαί καὶ διότι ὁ χονδρὰνθρωπος αὐτὸς λίαν εὐφυῶς φερόμενος ἐπεσκέπαστο τὴν νεαρὰν γυναῖκα ἐπικαλούμενος τὴν ἀπροστασίαν τῆς.

— Τὴν προστασίαν μου! Ἄλλ' ἐγὼ δὲν ψηφίζω, κύριε Ζαβουγιέ!

— Διὰ τοῦτο δὲν ζητῶ τὴν ψῆφον σας, κυρία, ἀλλὰ τὴν προστασίαν σας. Αἱ γυναῖκες δὲν ψηφίζουν, ἀλλὰ διευθύνουν τὰς ψήφους τῶν ἄλλων. Αὐριοῦ θὰ ἦμην βουλευτῆς, ἂν ἦμην σήμερον ὁ ὑποψήφιος τῶν γυναικῶν.

Τὸ φιλοφρόνημα τοῦ Ζαβουγιέ ἐξησφάλισεν αὐτῷ πολῦτιμον συνεργάτιδα. Ἡ κυρία Ἐρβλαί ἐπήγαιεν, ἤρχετο, διέτρεχε τὰ πέριξ, εἰργάζετο ἀκαμάτως ὡς νὰ ἐπρόκειτο περὶ ἀτομικῆς ἐκλογῆς. Μίαν τῶν ἡμερῶν προσεκάλεσεν εἰς τὴν ἑπαυλὴν τῆς ὄλους τοὺς δημάρχους τῶν περιχώρων καὶ ἀπήγγειλε πρὸς αὐτοὺς ἀληθῆ ἀγόρευσιν, ἣν ἡδύνατο στενογράφος τις νὰ διασώσῃ. «Τὸ δίκαιον, εἶπεν, ὁ ὀρθὸς λόγος, ἡ φιλοπατρία, συνηγοροῦσιν ὑπὲρ τῆς υποψηφιότητος τοῦ Ζαβουγιέ... Κατὰ τὰς στιγμὰς ταύτας τῶν δοκιμασιῶν, καθ' ἃς ἡ πατρίς κλονίζεται, ἄριστα θὰ πράξωμεν ἂν καταφύγωμεν ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Ζαβουγιέ...» Οἱ ἄκροαταὶ τῆς κυρίας Ἐρβλαί διαστέλλοντες μετ' ἐκπλήξεως τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐμάνθων διὰ πρώτην φοράν καὶ οὐχὶ ἄνευ εὐχαριστήσεως ὅτι ὁ χονδρὸς Ζαβουγιέ ἦτο κάτοχος αἰγίδος.

Ἡ αἰγὶς αὕτη συνετέλεσεν ἀναμφιβόλως πολὺ εἰς τὸν θρίαμβον τοῦ Ζαβουγιέ. Ἴσως τὰς περιφημίας ἐκατὸν πενήκοντα ψήφους, τὰς παροργίζουσας καὶ ταπεινοῦσας τόσον τὸν Σαρβέ ἢ ὑποψηφιότητος τοῦ Ζαβουγιέ ὄφειλεν εἰς τὴν κυρίαν Ἐρβλαί καὶ εἰς τὴν αἰγίδα δι' ἧς αὕτη ἐσκέπασε τὸν ὑποψήφιον. Διὰ τοῦτο ὅτε ὁ Σαρβέ ἀπεφάσισεν ὀριστικῶς νὰ κατέλθῃ εἰς τὴν κορίστραν τῆς πολιτικῆς (ὁ Μεδερικός δὲν ἐλησμώνει οὐδεμίαν τῶν ἐμφαντικῶν αὐτῶν ἐκφράσεων αἵτινες ἀποτελοῦσι τὰ κοσμήματα τοῦ κοινοβουλευτικοῦ βίου) ἐσυλλογίσθη ἀμέσως νὰ ἐξασφαλίσῃ τοῦλάχιστον τὴν οὐδετερότητα τῆς κυρίας Ἐρβλαί.

Ἐγίνωσκεν ὅτι ἡ Ἐρρικέττα δὲν ἦτο εὐχарιστημένη, διόλου εὐχарιστημένη ἀπὸ τὸν βουλευτὴν τῆς. Ὁ χονδρὸς Ζαβουγιέ λίαν ταχέως ἔδειξε τὴν ἀχαριστίαν του. Δὲν ὑπέικεν εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ἐμφανίζηται τὸν χειμῶνα εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς κυρίας Ἐρβλαί. Ἐγένοντο αὐτόθι ἀναγνώσματα σοβαρά, συζητήσεις περὶ

τῆς *Κιτρίνης Βιβλίου*, εἰκασίαι ἐκ προκαταβολῆς περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῶν μελλουσῶν ψηφοφοριῶν. Ὁ Ζαβουγιέ, πρῶην συμβολαιογράφος ἤρεσκετο μᾶλλον νὰ διέρχηται τὴν ἐσπέραν εἰς τὰ μικρὰ θέατρα ἢ εἰς τὰς τοιαύτας ὀμηγύρεις καὶ ἡ κυρία Ἐρβλαὶ τὸν ἔψεγε, διότι δὲν ἐτήρει ἐπιμελῶς ποιᾶν τινα δημοκρατικὴν περὶ τὰ ἦθη αὐστηρότητα. Εἶχε θεαθῆ ὁ Ζαβουγιέ περιφέρων τὴν αἰγίδα του εἰς τὸ θέατρον τῶν Φολί-Μπερζέρ! Ἄλλως τε ὁ ἀπερίσκεπτος Ζαβουγιέ ἐν στιγμῇ τινι εἰλικρινοῦς διαχύσεως ἐξεφράσθη λόγους τινάς, ὧν ἡ ἡχὴ ἐξωγκωμένῃ ἔφθασε καὶ μέχρι τῆς παρὰ τὴν ὁδὸν Σωσέ-δ'— Ἄντὲν αἰθούσης τῆς Ἐρρικέττας.

— Διατί δὲν συχνάζετε πλέον τακτικᾶ εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς κυρίας Ἐρβλαὶ; τὸν ἠρώτησεν ὁ νομάρχης τοῦ Σηκουάνα καὶ Μάρνης ὅστις κατὰ τὰ συχνὰ αὐτοῦ εἰς Παρισίους ταξείδια οὐδέποτε παρημέλει νὰ ἐπισκέπτηται ἐκείνην ἢν ἀπεκάλει «ὠραίαν διοικουμένην του.»

— Διατί; ἀπήντησεν ὁ Ζαβουγιέ· διότι βαρύνομαι ἐκεῖ. Εἰς τὴν οἰκίαν τῆς κυρίας Ἐρβλαὶ γίνεται πολὺς λόγος, περὶ πολιτικῆς. Προτιμῶ κάλλιον νὰ περάσω τὴν βραδυάν μου ἀκούων τὴν Ζουδίκ.

Οἱ λόγοι του ἀνηέχθησαν πρὸς τὴν κυρίαν Ἐρβλαὶ ἴσως μάλιστα διεσκευασμένοι κάλλιον ὑπὸ τῆς διαβολῆς, ἔκτοτε δὲ ὁ βουλευτὴς προεγράφη ὑπὸ τῆς Μεγάλῃς Ἐκλεκτορίσεως. Ὁ Μεδερίκος τὸ ἔμαθεν. Διπλωματικῶ τῷ τρόπῳ προσεπάθησε νὰ καταστήσῃ γνωστοὺς τῇ κυρίᾳ Ἐρβλαὶ τοὺς φιλοδόξους σκοποὺς, ὧν ἐνεφορεῖτο. Εἶχον ἀμφότεροι κοινὸν ἱατρὸν, τὸν δόκτωρα Βίρτζ, ἀγαθὸν Ἀλσατὸν φλύαρον καὶ πνευματώδη, ὅστις προθύμως ἐπανελάμβανεν εἰς τὴν Ἐρρικέταν πᾶν ὅ,τι ὁ Σαρβὲ ἐφρόνει καὶ ἔλεγε περὶ αὐτῆς. Ἡ δὲ κυρία Ἐρβλαὶ εὕρισκε τὸν ὑποψήφιον ἐξόχως νοήμονα, καί... πολὺ, πολὺ νοήμονα.

Πρῶίαν τινὰ ἡ κυρία Ἐρβλαὶ καταληφθεῖσα ὑπὸ ἀσημάντου νευρικοῦ πυρετοῦ, προσεκάλεσε τὸν δόκτωρα Βίρτζ, ὅστις εἶπεν αὐτῇ, ἐνῶ ταυτοχρόνως ἔγραφε μίαν συνταγὴν διὰ τὸν τύπον:

— Θὰ ὑπάγω νὰ ἴδω τὸν θαυμαστὴν σας... τώρα ἀφοῦ φύγω ἀπ' ἐδῶ.

— Ποῖον θαυμαστὴν;

— Ἔχετε δίκαιον· οἱ θαυμασταὶ σας εἶναι πολλοί, σὰς ζητῶ συγγνώμην· αὐτὸς ὅμως εἶναι φανατικὸς.

— Ὁ κύριος Σαρβὲ;

— Ὁ κύριος Σαρβὲ! Ἄ, ἄ! ἐμαντεύσατε... τοῦτο προέρχεται ἐκ τῆς συμπαθείας... Εἰξεύρετε πῶς σὰς ἀποκαλεῖ ὁ κύριος Σαρβὲ;

— Ὅχι.

— Κυρίαν Ρολάν περισσότερο Παρισινήν παρὰ Ρωμαίαν.

Ἡ κυρία Ἐρβλαὶ ἐμειδίασεν αἰχίον αἰχίον τὸ φιλοφρόνημα καὶ μετ' ὀλίγον παρεκάλεσε τὸν ἱατρὸν νὰ ὀδηγήσῃ πρὸς αὐτὴν τὸν Μεδερίκον, διότι ἐπεθύμει νὰ γνωρίζῃ ὄλους τοὺς εὐφρεῖς ἀνθρώπους.

Ὁ Σαρβὲ ὑπερεχάρη. Ἐννοεῖ ὅποιαν ἰσχυρὰν σύμμαχον θὰ εἶχε μετ' ὀλίγον ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἐσκέθη δι' ὅλης τῆς ἐσπέρας τῆς προηγηθείσης τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἐμελλε νὰ παρουσιασθῆ, ὅπως ἀνέυρη τὴν ἀβρὰν καὶ εὐσεβάστον φράσιν τὴν ὅποιαν θ' ἀπέτεινεν ὡς ἀνθοδέσμη καθ' ἣν στιγμὴν θὰ ὑπεκλίνετο πρὸ τῆς νεαρᾶς γυναικός. Ἦθελε νὰ φανῆ ἀβρόφρων ἀνευ οἰκειότητος, κολακευόμενος ἐκ τῆς δεξιώσεως ἀνευ ταπεινώσεως καὶ ἐσυλλογιζέτο, ἀναλογιζόμενος τὴν μέλλουσαν συνέντευξίν του μετὰ πυργοδοσποίνης περιβεβλημένης τὸν τίτλον τῆς πολιτίδος, τίνι τρόπῳ οἱ παρουσιαζόμενοι φέρονται πρὸς τὰς βασιλίσσας.

Συνέθετο ὅμως ὥστε, ἐνῶ ὁ κύριος Σαρβὲ ἐνόμιζεν ὅτι θὰ συνήντα μίαν πολιτικομανῆ κυρίαν λαλοῦσαν τὴν γλῶσσαν τῆς γραφειοκρατίας, νὰ ἐκπλαγῆ τὰ μέγιστα καὶ ὀπωσοῦν νὰ ταραχθῆ συναντήσας θελκτικωτάτην γυναῖκα μὲ ὠραίους ὀφθαλμοὺς, μὲ ὠραιοτάτας μικρὰς χεῖρας, μὲ λεπτὴν ρίνα καὶ μέτωπον παιδικὸν ὑπὸ μέλαιναν βοστρυχισμένην κόμην. Ἡ Ἐρρικέττα ἦτο εὐειδῆς καὶ τι πλέον μάλιστα, εὐάρεστος μὲ τὸ θελκτικὸν της μειδίαμα καὶ τὴν λεπτοφυᾶ κατασκευὴν της. Ἐλεγον ὅτι ἦτο ὀπωσοῦν ἰσχνή· ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ ἰσχνότης της, ἡ μᾶλλον κατὰ τὸ φαινόμενον ἡ πραγματικὴ παρεῖχεν αὐτῇ εὐλυγισίαν καὶ ζωηρότητα σχεδὸν παιδικὴν εἰς τὰ κινήματά της. Ἐλάλει πολλὰ καὶ ὀπωσοῦν ταχέως, πλὴν οἱ λόγοι της εἶχον θέλητρον καὶ ὡσεὶ ψήγματα χρυσοῦ ἐφαίνοντο ἀπαστράπτοντα ἐντὸς τοῦ χειμάρρου τῆς εὐφραδείας της ὅπως εἰς τὰ ρυάκια ἐν οἷς οἱ χρυσοθήραι εὕρισκον ἠθσαυρόν.

Ὁ Μεδερίκος Σαρβὲ ἐθαμβώθη. Εἰσηλθεν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς κυρίας Σαρβὲ ὅπως συνομιλήσῃ περὶ τῶν πολιτικῶν καὶ ἐξῆλθε μὴ ἐνθυμούμενος κἂν πλέον τὴν ἐκλογὴν του, μὴ βλέπων ἄλλο τι πρὸ αὐτοῦ εἰμὴ δύο μέλανας μεγάλους ὀφθαλμοὺς μᾶλλον πνευματώδεις ἢ καυστικούς καὶ μέλανας βοστρύχους ταλαντευομένους περίξ λευκοῦ μετώπου. Ἀπὸ τῆς πρώτης ταύτης ἐπισκέψεως ὁ Σαρβὲ ἠσθάνετο τὸν πειρασμὸν νὰ θέσῃ ἕτερον εἶδος ὑποψηφιότητος, ἐπανήρχετο δ' αἰφνης εἰς τὴν μνήμην του ἡ συμβουλή τῆς Στεφανίας: «Εἶσαι πλασμένος διὰ διὰ νὰ εἶσαι ἔγγαμος.»

Ἐγγαμος!.. Διατί ὄχι; Ἦτο ἀκόμη σφριγῶν ἀκμαῖος καθ' ὅλα, Ἐν ἡλικίᾳ τεσσαράκοντα

ἐτῶν ἔστω καὶ παραγεγραμμένων τὸ νὰ νυμφευθῇ τις γυναῖκα τριακοντούτιδα δὲν εἶνε καθ'αυτὸ εἰπεῖν παραφροσύνη. Εἶνε ἀληθές ὅτι ἡ κυρία Ἐρβλαὶ δὲν ἦτο γυνὴ κοινοῦ χαρακτῆρος· ἀλλ' ὁ Σαρβὲ δὲν ἐφοβεῖτο ποσῶς τὴν ὑπεροχὴν τῆς γυναικός· ἦτο κατ' ἀρχὴν ὑπὲρ τῆς ἰσορροπίας τῶν καθηκόντων καὶ τῆς ἰσότητος μεταξύ τῶν δύο φύλων.

Ἄφου ἀπῆλθεν ἐκ τῆς οἰκίας τῆς κυρίας Ἐρβλαὶ μετὰ τὴν πρώτην ταύτην συνέντευξιν ἀνησύχει ὀλιγώτερον περὶ τοῦ πολιτικοῦ τοῦ μέλλοντος ἢ περὶ τῆς ἐντυπώσεως ἣν ἐνεποίησεν εἰς τὴν ὠραίαν χήραν. Ἡ ἐντύπωσις ὁμοίως δὲν ἦτο διόλου κακὴ. Ἡ κυρία Ἐρβλαὶ εὗρε τὸν Μεδερῖκον ἀξιέραστον καὶ εὐφυᾶ· ἄλλως τε ἦτο καὶ ὠραίος ὡς ἀνὴρ. Ὁ κορμὸς ἦτο ὀλίγον τι ὑψηλὸς καὶ αἱ κνήμαι ὀλίγον τι βραχεῖαι· ἀλλ' ἡ Ἐρρικέττα ἐσυλλογίζετο ὅτι τὸ τοιοῦτο ἦτο σχεδὸν προτέρημα σχετικῶς πρὸς τὸ στάδιον εἰς ὃ ὁ Σαρβὲ ἤθελε νὰ κατέλθῃ. Ἐπὶ τοῦ βήματος μόνος ὁ θώραξ τοῦ ρήτορος φαίνεται, ὅπως διὰ τὸν ἰπέα τὸ στῆθος, οἱ ὦμοι καὶ οἱ μυῶνες τοῦ θώρακος εἶνε τὰ μόνα ὀρατὰ μέρη. Τὰ λοιπὰ ἔχουσι δευτερεύουσαν σημασίαν.

Τὰ δύο ἐκεῖνα ἄτομα συνηνωμένα ἤδη ἐκ μιᾶς κοινῆς φιλοδοξίας τοῦ νὰ διαδραματίσωσι πρόσωπον ἐνεργόν, συνδεόμενα δὲ πρὸς ἄλληλα διὰ κοινῆς ὀργῆς κατὰ τοῦ χονδρῶ καὶ ἀξέστου Ζαβουγιέ συνηντῶντο εἰς στιγμὴν ἐπίκαιρον ὅπως ἡ λίαν φυσικὴ μεταξύ των συμπάθεια καταστή ἐν τάχει πραγματικὴ ἀγάπη. Ὁ Μεδερῖκος ἔβλεπεν ἐν τῇ κυρίᾳ Ἐρβλαὶ θελητικὴν Ἡγερίαν, ἡ δ' Ἐρρικέττα ἐν τῷ Σαρβὲ ὄργανον πρὸς κυριαρχίαν εὐπειθές. Ἀπλῆστως ποθοῦσα τὴν ἰσχύν, διψῶσα τὴν ἐπίδειξιν, τὴν κίνησιν καὶ τὸν θόρυβον, δὲν ἠδύνατο νὰ θεωρῇ τὸν Ζαβουγιέ μὲ τὰ ταπεινὰ ὀρμηφόρα ἐπαρχιώτου καταποθέντος ὑπὸ τοῦ παρισινοῦ βίου ὡς τὸν κατάλληλον καὶ ἰσχύοντα βουλευτὴν τὸν μέλλοντα νὰ καταστήσῃ τὴν αἵθουσαν τῆς διαπρεποῦς γυναικός κέντρον τοῦ ἐκλογικοῦ διαμερισματος καὶ μάλιστα κέντρον ἐπιφανές τῶν Παρισίων. Ἄλλως τε ὁ Ζαβουγιέ εἶχε γυναῖκα, κατὰ τὴν χυδαίαν φράσιν του, καὶ ἡ ὑπερμεγέθης κυρία Ζαβουγιέ μὲ τὸν στηθόδεσμόν της τὸν κομψὸν ὡς κοιλίαν κολοκύνθης καὶ μὲ τὰς χονδρὰς χεῖρας της διεσχασμένως καὶ ἐρυθρὰς ὡς πόδας ἀστακοῦ ἐφθοῦ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐμφανισθῇ εἰς αἵθουσαν ἐκλεκτὴν χωρὶς νὰ ἐγκολάψῃ τὸ στίγμα τοῦ γελοίου εἰς τὴν ὀμίλησιν.

Ὁ Σαρβὲ ἀπεναντίας διετέλει ἐν χηρείᾳ· ὁ Σαρβὲ ἦτο ἐλεύθερος· ὁ Σαρβὲ ἦτο ἀκριβῶς ὁ βουλευτὴς, ὃν ὠνειροπόλει ἡ κυρία Ἐρβλαὶ, βουλευτὴς οὕτινος αὐτὴ θὰ ὑπηγόρευε τὴν ψῆφον, θὰ

διέπλαττε τὴν τύχην καὶ θὰ παρεσκευάζε τὸ μέλλον. Εἶχε νὰ δαπανήσῃ τόσην τεραστίαν ἐγκεφαλικὴν ζωτικότητα αὐτῇ ἢ λεπτοφυῆς καὶ ἀεικίνητος Ἐρρικέττα! Δὲν θὰ ἐδίσταζε ν' ἀναδεχθῇ τὴν κυβέρνησιν ὀλοκλήρου τοῦ κόσμου. Ἦτο ἐκ τῶν φιλοδόξων ἐκείνων γυναικῶν τῶν ταπεινῶν τὴν γενετὴν, αἰτινές εἰσι τρόπον τινὰ αἱ τσαρίναι τῆς ἀστικῆς τάξεως. Πάνθ' ὅσα εἶχεν ἀναγνώσει ἐστροβιλιζοντο ἐντὸς τῆς κεφαλῆς της, μὴ ἔχουσα δὲ φρόνησιν πολλήν καὶ μόλις κεκτημένη τὸν κοινὸν νοῦν ἐσκέπτετο μόνον τίνι τρόπῳ νὰ πληρώσῃ διὰ παντοίων ἐνασχολήσεων ἀναγομένων εἰς ὅσον τὸ δυνατόν ὑψηλὴν τάξιν πραγμάτων τὸ κενὸν τῆς καρδίας της καὶ τὴν ἀνίαν τοῦ βίου της.

Ναί, ναί! ὁ Μεδερῖκος ἦτο ὁ ἀνὴρ, ὁ ὑποψήφιος τῶν ὀνειρῶν της. Θὰ ἐλάμβανεν αὐτὸν ὡς ἀλεξήνεμον, ὡς σκέπην καὶ ὀπισθέν του θὰ κατεγίνετο εἰς τὴν ὑψηλὴν πολιτικὴν ἐν πάσῃ ἀνέσει. Ἀλεξήνεμον; Κάτι τι πλεον μάλιστα. Ὁ Σαρβὲ εἶχεν ἐπίσης καὶ αὐτὸς μίαν αἰγίδα ὅπως ὁ Ζαβουγιέ, ἡ δὲ αἰγὶς αὕτη θὰ προήσπιζεν ἐν ταυτῷ τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος καὶ τὰς φιλοδοξίας τῆς κυρίας Ἐρβλαὶ.

Οὐδέποτε ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα εἰς τὴν Ἐρρικέτταν ὅτι εἰς τὰς σχέσεις αἰτινες συνήπτοντο φυσικῶτατα μεταξύ δύο ἐν τῇ ἐξοχῇ γειτόνων θὰ παρεσέδυν ἄλλο τι ἐκτὸς τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς φιλίας. Ἄλλ' ὁ διαβολάνθρωπος ἐκεῖνος Σαρβὲ ἐπέμενε νὰ μὴ ἀποχωρήσῃ τὴν γυναῖκα ἀπὸ τῆς Ἡγερίας. Ἦθελε νὰ παράσχῃ καταφύγιον καὶ εἰς τὸν ἔρωτα ὑπὸ τὴν περίφημον αἰγίδα ὅπως ὑπὸ τὴν πολύχρουν σκηνὴν φιλέρωτος πανηγύρεως. Καὶ διατὶ τάχα ἡ κυρία Ἐρβλαὶ νὰ ἔχῃ τὴν χεῖρα τόσο λευκὴν καὶ τὴν κόμην τόσο μέλαιναν; Ὁ Μεδερῖκος δὲν ἠδύνατο νὰ ἴδῃ τοὺς ἐνουλισμένους ἐκείνους βοστρούχους ἐπὶ τοῦ μετώπου της χωρὶς νὰ αἰσθανθῇ τὸν πειρασμὸν τοῦ νὰ θωπεύσῃ αὐτοὺς διὰ τῶν δακτύλων του· ὅτι δὲ ἔτεινεν αὐτῷ τὴν χεῖρα, τὴν ὠραίαν ἐκείνην μικρὰν καὶ λεπτοφυᾶ χεῖρα, σφοδρὰν ἐδοκίμαζε ταραχὴν ἐν τῇ χειραφίᾳ ταύτῃ τῇ μεταξύ συντρόφων καὶ συμμάχων.

Ὁ Σαρβὲ ἠδύνατο νὰ διακινδυνεύσῃ τὰ πάντα προσπαθῶν νὰ μεταφέρῃ κατὰ τὸ σῆμα ὑφους τοῦ τὰς ἐξαιρέτους ἐκείνας σχέσεις «ἀπὸ τοῦ πεδίου τῆς πολιτικῆς εἰς τὸ πεδίου τοῦ ἔρωτος». Ἄλλ' ὅτε κατέστησε δῆλους πρὸς τὴν Ἐρρικέτταν τὰς περὶ τῆς τοιαύτης μεταφορᾶς προθέσεις του καὶ τὰ σχέδιά του, αἱ μεταξύ αὐτοῦ καὶ ἐκείνης ἐπίσημοι σχέσεις εἶχον καταστή ἤδη τόσο ἐγκάρδιοι, ὥστε ἡ κυρία Ἐρβλαὶ δὲν δυσηρεστήθη ποσῶς. Παρεκάλεσεν αὐτὴ ἐν τούτοις τὸν δόκτωρα Βιρτζέ ἐπιφορτισθέντα παρὰ τοῦ Μεδερῖκου νὰ ἐρωτήσῃ τὴν νεαρὰν χήραν ἂν συγκατετίθετο νὰ γείνη κυρία

Σαρβὲ νὰ δηλώσῃ πρὸς τὸν ἀντίπαλον τοῦ Ζαβουγιέ ὅτι αὐτὴ οὐδέποτε θὰ ἐνυμφεῖτο ἐκ νέου. « ὦ, οὐδέποτε ! . . . οὐδέποτε ὀριστικῶς. Καὶ διὰ ποῖον λόγον ἄρα γε ; »

Ἡ ἀπάντησις καὶ ἡ ἐρώτησις ἔκαμον τὸν ἱατρὸν νὰ μειδιάσῃ, ἐνῶ ἀπήλπισαν τὸν Μεδερίκον.

« Ὅτε ὁ Σαρβὲ ἐπανεῖθε κατόπιν τὴν Ἑρρικέτταν, τὴν ἠρώτησεν ἂν μετὰ τοιαύτην ἄρνησιν δὲν ἐθεόρει ὡς ἀδιακρίσιαν τὸ νὰ τὸν βλέπῃ ἐξακολουθοῦντα τὰς ἐπισκέψεις του ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθόν.

— Καὶ ποῦ ἔγκριται ἡ ἀδιακρίσις εἰς αὐτό, φίλτατέ μου Σαρβέ; εἶπεν αὐτῇ. Δὲν εἴμεθα δύο συνέταιροι;

— Ναί, βεβαίως· ἀλλ' ὁ κόσμος . . .

— Ὁ κόσμος; ὁ κόσμος; Δὲν ἀναγνωρίζω τὴν γνώμην του· δὲν πιστεύω εἰς ἄλλο τι εἰμὴ εἰς τὴν καθολικὴν ψηφοφορίαν!

— Προσέξατε, κυρία! . . . Εἰς τὴν καθολικὴν ψηφοφορίαν; Καὶ ἂν αὐτὴ ἀπεραινετο ὅτι πρέπει νὰ μὲ νυμφευθῆτε;

Ἡ κυρία Ἑρβλαὶ ἐμειδιάσεν, εὔρε δὲ ὅτι ὁ Μεδερίκος ἦτο πολὺ πνευματώδης τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ὁ δὲ Μεδερίκος παρετήρησεν ὅτι εἶχεν ἀφήσει περισσότερον τοῦ συνήθους τὴν εὐμορφὸν χεῖρά της μετὰ τῆς ἰδικῆς του.

Καὶ τὰ ἔτη εἶχον παρέλθει, εἶχον παρέλθει χωρὶς ἡ καθολικὴ ψηφοφορία ν' ἀποφανθῆ ὑπὲρ τοῦ γάμου τῆς κυρίας Ἑρβλαὶ μετὰ τοῦ Μεδερίκου, οὐχὶ ὅμως καὶ χωρὶς ὁ κόσμος, ὁ κόσμος ἐκεῖνος περὶ τῆς γνώμης τοῦ ὁποίου τόσον ὀλίγον ἐνδιέφερετο ἡ Ἑρρικέττα, νὰ μὴ ὑποψιθυρίζῃ ὅτι ὁ Σαρβὲ συνεδέετο πολὺ στενὰ μετὰ τῆς κυρίας Ἑρβλαὶ. Ὁ Ζαβουγιέ μάλιστα, ὃν ὁ Σαρβὲ εἶχε νικήσει κατὰ τὰς τελευταίας ἐκλογάς, ἔλεγεν ὅτι ἦσαν δεμένοι.

[Ἔπεται συνέχεια].

Ἱστορικαὶ Σημειώσεις

ΠΕΡΙ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΔΙΑΚΟΥ

Εἶνε πλέον παρ' ὅλων ἀνεγνωρισμένον ὅτι ὁ ἱστορικός, ὁ μέλλων νὰ γράψῃ τὴν ἱστορίαν τῆς μεγάλης ἡμῶν ἐπαναστάσεως, ὅπως ἐμπρέπει εἰς τὴν θέσιν της, ὡς μέγα γεγονός τῶν αἰώνων, καὶ εἰς τὰς ὀκταετεῖς αὐτῆς περιπετειάς, δὲν εὐρέθη ἀκόμη. Ἄλλ' ἐκτὸς τούτου εἶνε ἐπίσης ἀνεγνωρισμένον ὅτι δὲν συνελέχθη ἀκόμη ἡ δέουσα ἱστορικὴ ὕλη. Αἱ ἐκδοθεῖσαι μέχρι τοῦδε ἱστορικαὶ καὶ μονογραφίαι δὲν δεικνύουσι τίποτε ἄλλο παρὰ τὴν σπουδὴν τῶν γραψάντων, ὅπως δώσωσί τι εἰς τὴν διψασμένην περιέργειαν τῶν

ὁμογενῶν των καὶ διαψεύσεις καὶ διασκευὰς τῶν μὲν παρὰ τῶν δέ. Καὶ οἱ ξένοι ἐπίσης δὲν ὑπῆρξαν εὐτυχέστεροι τῶν ἐντοπιῶν. Ἀπεδείχθη ὅτι μόνον ἡ κατὰ τόπους ἔρευνα, ἡ ἀκριβὴς ἀναγραφή τῶν γεγονότων μέχρι τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν, ἡ παράστασις τῶν προσώπων, μέχρι καὶ τῶν μικροτέρων ἀκόμη καὶ αὐτῶν τῶν τοποθεσιῶν εἰ δυνατόν ἢ περιγραφῆ, θὰ εἶνε ἡ κατάλληλος καὶ ἀψευδὴς ὕλη, ἐπὶ τῆς ὁποίας θὰ δύναται τις νὰ βασισθῆ. Καὶ ὁ ἱστορικός — ὅποταν ἔλθῃ — μακρὰν τῆς ἐπηρείας τῶν μεγάλων προσώπων καὶ τῶν οἰκογενειακῶν ὀνομάτων εἰς τὰ ὁποῖα προσέκρουσαν οἱ σύγχρονοι, λαμβάνων ἐκ τῆς μιᾶς ἢ τῆς ἄλλης ὕλης ὅτι ἡ ἀτάρακτος ἱστορικὴ αὐτοῦ κρίσις θεορεῖ ὡς ἄξιον ἀναγραφῆς ἀπορρίπτων δὲ τὸ περιττόν, ζυγίζων καὶ ἐμβαθύνων εἰς τὰ αἴτια ὅσα παρεκίνησαν τὸν μὲν ἢ τὸν δὲ νὰ ἀναφέρῃ τοῦτο τὸ ὄνομα καὶ ὄχι ἐκεῖνο, τὴν τάδε περιστάσιν καὶ ὄχι τὴν δεῖνα, νὰ παρασκευάσῃ οὕτω ἔργον τέλειον καὶ ἄξιον τῆς ἀποστολῆς του τῆς μεγάλης.

Ὅποσον δὲ διαφέρει ἡ τοπικὴ ἔρευνα ἀπὸ τῆς ἐξ ἀκουσμάτων ἀβεβαίων καὶ ἀτάκτων διηγήσεων ἀποδεικνύεται πασιφανῶς ἤδη. Ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐπαναστάσεως καὶ τοῦ μαρτυρικοῦ τέλους τοῦ Διάκου παρῆλθον μέχρι σήμερον ἐξήκοντα καὶ πλέον ἔτη καὶ καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα πολλοὶ ἔγραψαν καὶ ἐβιογράφησαν τὸν ἄνδρα. Παρ' ὅλων δὲ ἀναφέρεται ὡς αἰτία τῆς ἀλλαγῆς τοῦ βίου του, ἀπὸ ταπεινοῦ διακόνου εἰς κλέφτην, αἱ ἀσελγεῖς ὀρέξεις Τοῦρκου τινὸς ἀγα. Τοῦτο ὅμως ὄχι μόνον ἀμφισβητεῖται ἀλλὰ τελείως ἀγνοεῖται παρὰ τῶν κατοίκων τῆς Ἀρτοτίνης, τῆς ἀληθινῆς πατρίδος τοῦ Διάκου, γερόντων καὶ νεωτέρων.

Ὅτι ὑπάρχει αὐτὴ ἡ παράδοσις, ὑπάρχει· ἀλλ' εἰς τὰ κατώτατα μόνον χωρὶς τῆς Δωριδος, ὅπου πιθανὸν νὰ ἐπλάσθη ἔπειτα, ὅτε ὁ Διάκος κατέχευε ὡς ἀρματωλὸς τὸ κῶλι τῆς ἐκεῖθεν ποταμίας. Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ διαφέρει ἀπὸ ὅσας ἔχουν γραφῆ τοιαύτας. Ἀναφέρεται δηλαδὴ ὅτι ὁ Φερχάτβης, ἰδὼν τὸν Διάκον ἐν τῇ Μονῇ ἐπετέθη κατ' αὐτοῦ, καὶ οὗτος μετὰ ἀγῶνα ἠδυνήθη νὰ διαφύγῃ τῶν χειρῶν του, τινὲς δὲ προσθέτουν ὅτι καὶ τὸν ἐφόνευσε. Ὡς ὅμως σώζεται αὐτὴ παρὰ τοῖς κατοικοῖς τῶν χωριῶν ἐκείνων, δερβέναγὰς τις περιερίχτο τὰ χωρία τοῦ νῦν δήμου Τολοφῶνος εἰσπράττων τὸ χαράτσι. Τὴν νύκτα ἐστάθμευσεν εἰς Στύλια χωρίον τοῦ δήμου Ποτιδανίας, ἐκεῖ δὲ ἤκουσε τὴν ὀνομαστὴν ὠραιότητα τοῦ διακόνου τῆς Μονῆς τοῦ Προδρόμου. Ὁ δερβέναγας ἦτο φῶσει αἰμοβόρος καὶ αἰσχρὸς εἰς τὸ ἔπακρον. Ἔστειλε λοιπὸν εὐθὺς τέσσαρας τῶν Τζοχαντζάριδων ἀλβανῶν στρατιωτῶν του νὰ φέρωσι τὸν